

Arkivnr: 2017/3812-9
Saksbehandlar: Stanley Hauge

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkesutvalet		31.05.2018
Fylkestinget		12.06.2018

Målform i Hordaland fylkeskommune

Samandrag

I denne saka vert det gjort greie for vedtak og retningslinjer for målform som gjeld i Hordaland fylkeskommune. Fylkesrådmannen rår til at fylkestinget stadfestar gjeldande vedtak, og at ny gjennomgang skal skje i samband med opprettinga av den nye fylkeskommunen frå 1.1.2020.

Økonomi: Det kan verta litt kostnader ved omskilting.

Klima: Ingen verknad.

Folkehelse: Ingen verknad.

Regional planstrategi: Ingen verknad.

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget stadfestar at nynorsk er administrasjonsmålet i Hordaland fylkeskommune slik det er innarbeidd i reglement og retningslinjer.
2. Fylkestinget ber om at målvedtak og språk meir generelt i den nye fylkeskommunen vert teke opp i samanslåingsprosessen som er i gang
3. Fylkestinget oppmodar den nye fylkeskommunen om å gjera vedtak om målform så snart som råd er etter samanslåinga 1.2.2020.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 15.05.2018

I sak PS 80/2017 Forslag til nye skulenamn i fylkestinget 3. oktober 2017, vart det gjort slikt vedtak:

1. Fylkestinget vedtek at den samanslåtte skulen Arna vgs og Garnes vgs vert kalla Arna vidaregåande skule.
2. Fylkestinget vedtek at den samanslåtte skulen Norheimsund vgs og Øystese vgs vert kalla Kvam vidaregåande skule.
3. Fylkestinget vedtek at den samanslåtte skulen Tertnes vgs og deler av U.Pihl vgs vert kalla Tertnes vidaregåande skule.
4. Fylkestinget ber om ei prinsippsak om namn på vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune og bruk av målform generelt, herunder og Skyss.

Denne saka er knytt til pkt. 4 i vedtaket.

«4. Fylkestinget ber om ei prinsippsak om namn på vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune og bruk av målform generelt, herunder og Skyss.»

Fylkestinget 7. mars 2017 behandla saka «Retningslinjer for namnsetjing – vidaregåande skular i Hordaland» (PS 24/2017). Fylkestinget gjorde slikt vedtak:

«Vidaregåande skular i Hordaland skal i hovudsak gjevast namn etter lokale stadnamn.»

Fylkesrådmannen ser på denne saka som ei prinsippsak for namnsetjing av vidaregåande skular i Hordaland.

I saka er det ikkje nemnt noko om målform på skulenamn. Like sidan Hordaland og Bergen vart slåtte saman til eitt fylke i 1972 har det vore vanleg at vidaregåande skular i Bergen har heitt skole/videregående skole. Unnataka var namna på skulane i tidlegare Arna kommune og Stend jordbruksskule.

Då namnet på Stend jordbruksskule skulle endrast i samband med at skulen fekk fleire studieretningar, vart det vedteke at nynorskforma Stend vidaregåande skule skulle nyttast. (Fylkesutvalet 22.11.2006.) Ved vedtak i fylkestinget 3.10.2017 vart det vedteke at den samanslåtte skulen i Arna framleis skal ha nynorsk namn, og samanslåinga av Tertnes vgs. og delar av U. Pihl vgs. får nynorskforma Tertnes vidaregåande skule.

Det nye skulenamnet, Tertnes vidaregåande skule, vert som planlagt teke i bruk frå 1. august 2018, m.a. må skilting koma på plass.

Vedtak om målform i fylkeskommunen

Fylkestinget vedtok 1. oktober 1976 nynorsk som administrasjonsmål i Hordaland fylkeskommune. Vedtaket vart stadfesta i samband med reglementsendingar vedtekne av fylkestinget 16. juni 1981.

Reglementa for fylkesting, fylkesutval og personalreglement har vore reviderte fleire gonger sidan 1981. I dei gjeldande reglementa (revidert fylkestinget 13.12.2016 – PS 114/2016), er vedtaket om målbruken i fylkeskommunen stadfesta i reglementet for sakshandsaming punkt 1:

«1. Målform
Innkallingar, saklister, saksførelegg og møtebøker skal vera på nynorsk.»

I personalreglementet heiter det:

«20. Administrasjonsmål

Administrasjonsmålet i Hordaland fylkeskommune er nynorsk. Etter lov om målbruk i offentleg teneste har publikum likevel krav på å få svar på den målforma dei sjølv nyttar.»

Reglementet seier ikkje noko direkte om kva målform som skal nyttast i informasjon og marknadsføring. Standard praksis er at nynorsk skal nyttast i tråd med vedtaket om administrasjonsmål.

I 2010 vart spørsmålet om målbruk ved marknadsføring av kollektivtrafikken i Bergen teke opp i samband med at Bybanen vart sett i drift.

Fylkesutvalet behandla i møte 20. mai 2010 saka «Målform ved marknadsføring av kollektivtrafikken i Hordaland», sak 103/10. Utvalet slutta seg til retningslinjene som fylkesrådmannen føreslo i saka, og dette vart formidla slik i brev til Skyss – datert 3. juni 2010:

«SAMANDRAG

Fylkesrådmannen trekkjer i denne saka opp retningslinjer for målform ved marknadsføring av kollektivtrafikktilbodet i fylket. Hovudregelen er at nynorsk skal nyttast. For lokale kollektivtilbod i ein kommune/eller delar av ein kommune, kan målforma som kommunen har valt nyttast. I Hordaland har 30 kommunar valt nynorsk som målform og tre er nøytrale (Askøy, Bergen, Odda). I Bergen vil Skyss såleis kunna nytta bokmål i marknadsføringa av Bybanen og busstilbod internt i kommunen.

Oppsummert

Administrasjonsmålet for Skyss er nynorsk.

I marknadsføringa (annonser, brosjyrar, rutehefte m.m.) skal Skyss som hovudregel nytta nynorsk.

For lokale kollektivtilbod i ein kommune/delar av ein kommune, kan Skyss nytta målforma kommunen har vedteke.

For Bybanen i Bergen kan Skyss nytta bokmål.

Nettsidene www.skyss.no skal vera på nynorsk, men kan også ha parallell informasjon på bokmål.»

I saka «Målform ved marknadsføring av kollektivtrafikken i Hordaland» i 2010 var staten sine retningslinjer for målbruk i regionale statsorgan lagt til grunn.

Retningslinjene for regionale statsorgan, og slik fylkeskommunen la dei til grunn i vedtaket i 2010, opnar ikkje for at administrasjonar og institusjonar som ligg i Bergen fritt kan nytta bokmål. Dei fleste av fylkeskommunen sine tenester rettar seg til heile Hordaland, og då skal nynorsk nyttast. Berre når informasjonen og tilbodet er retta mot ein kommune/eller delar av ein kommune som har språkvedtak om bokmål eller er nøytral, kan bokmål nyttast. I nøytrale kommunar kan sjølv sagt også nynorsk nyttast.

Skyss har med tilvising til 2010-vedtaket marknadsført Bybanen og kollektivtrafikk internt i Bergen på bokmål. På skilt og informasjonstavler på Bergen busstasjon vert i hovudsak bokmål nytta. Bergen busstasjon er sentral for busstrafikken i heile fylket, og dermed skal nynorsk nyttast her. På digitale informasjonstavler kan det vera aktuelt å ha parallell informasjon både på nynorsk, bokmål og eventuelt engelsk.

Hordaland Mållag har peika på at ein del annonsering frå fylkeskommunen sine vaksenopplæringsentra er på bokmål. Enkelte gonger har også vidaregåande skular nytta bokmål. Med fritt skuleval rettar opplæringstilboda både ved dei vidaregåande skulane og vaksenopplæringsentra seg til heile fylket. I samsvar med fylkeskommunen sine vedtak, skal då nynorsk nyttast. Unnatak kan ikkje gjerast ut frå kvar institusjonen er lokalisert, men kva område informasjonen skal ut til.

Språkarbeid framover

Fylkestinget vedtok 7. mars 2017 målbruksplan for Hordaland fylkeskommunen. I administrasjonen vert det arbeid med å setja i verk planen der målet er at me skal kommunisera på godt og variert språk både på nynorsk eller bokmål. Mellom anna har me hatt deltakarar på KS sine «Klart språk-kurs» med sikte på gjennomføring av arbeid med klart språk internt i fylkeskommunen. Språkkurs og eiga intranettside med tips, rettleiing, og informasjon om språkvedtak, er under førebuing.

Målform ved fylkessamanslåinga

Fylkesrådmannen viser til at i den vedtekne intensjonsplanen for samanslåinga av Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar, er det slått fast at administrasjonsmålet for den nye regioneininga skal vera nynorsk.

Språkrådet har i rundskriv til kommunar og fylkeskommunar gjort merksam på at kommunar og fylkeskommunar som vert slåtte saman må gjera nye språkvedtak.

I brevet frå Språkrådet, datert 30.10.2017, heiter det mellom anna:

«I rundskriv F/8 N/81 frå Kyrkje- og undervisningsdepartementet er det teke stilling til kva som skjer med målvedtak i samband med endringar i kommunestrukturen:

Kommunar som er regulerte på ein slik måte at to eller fleire kommunar er slått saman, må gjere nytt vedtak med krav om målform endå om alle dei samanslåtte kommunane har vedtak om den same målforma. Elles blir kommunen rekna for å vere språkleg nøytral.

Språkrådet legg til grunn at det same gjeld ved endringar i fylkesstrukturen.

Målvedtak og språkpolitiske omsyn som del av samanslåingsprosessen

Ved kommune- og fylkessamanslåingar fell eksisterande målvedtak bort, og dei nye kommunane og fylkeskommunane må gjera nye målvedtak. Målvedtak må gjerast av kommunestyret eller fylkestinget i den nye kommunen eller det nye fylket. Dei kan altså ikkje gjerast av fellesnemnda før kommunestyret eller fylkestinget har konstituert seg.»

Målvedtaket staten krev må gjerast gjeld kva målform fylkeskommunen skal krevja i skriv frå statsorgan.

«Språkrådet tilrår at kommunar og fylkeskommunar som er involverte i samanslåingsprosessar, tek opp målvedtak og språk meir allment i samband med prosessen. Særleg viktig er det etter Språkrådets skjønn at dei kommunane og fylkeskommunane det gjeld, tek omsyn til å sikra at nynorsk som forvaltningspråk ikkje blir svekt som resultat av kommune- og regionreforma,» heiter det også i brevet frå Språkrådet, 30.10.2017.

Oppsummering

Ved opprettinga av den nye fylkeskommunen må det nye fylkestinget, slik staten krev, gjera vedtak om språkform. Med berre vel halvtanna år fram til den nye fylkeskommunen er ein realitet, meiner fylkesrådmannen at gjennomgang av språkvedtak bør skje for og i den nye fylkeseininga.

Fylkesrådmannen rår til at fylkestinget stadfestar at nynorsk er administrasjonsmålet i Hordaland fylkeskommune slik det er innarbeidd i reglement og retningslinjer. Fylkesrådmannen vil sjå til at desse retningslinjene vert følgde opp.

I samband med opprettinga av den nye fylkeskommunen må det snarast mogeleg etter 1.1.2020 gjerast vedtak om kva målform den nye fylkeskommunen skal krevja i skriv frå statsorgan.

I den vedtekne intensjonsplanen for den samanslåinga av Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar er det slått fast at administrasjonsmålet for den nye regioneininga skal vera nynorsk. Dette må innarbeidast

i reglement og retningslinjer for den nye fylkeskommunen. Slik språkrådet skriv må spørsmål om målvedtak og språk meir allment takast opp i samband med samanslåingsprosessen.